

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. kovo 14 d.*

„Reglamentas Nr. 44/2001 — Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimas ir vykdymas — 5 straipsnio 1 dalies a punktas ir 15 straipsnio 1 dalis — Sąvokos „bylos dėl sutarties“ ir „vartotojo sudaryta sutartis“ — Paprastas vekselis — Laidavimas — Kredito sutarties garantija“

Byloje C-419/11

dėl *Městský soud v Praze* (Čekijos Respublika) 2011 m. kovo 21 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. rugpjūčio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Česká spořitelna, a.s.

prieš

Gerald Feichter

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Ilešič (pranešėjas), E. Levits, J.-J. Kasel ir M. Safjan,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorė K. Sztranc-Sławiczek, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. birželio 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Česká spořitelna, a.s.*, atstovaujamos *advokát* M. Vojáček,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vlácil,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos D. Klingele,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Šimerdová ir A.-M. Rouchaud-Joët,

susipažinęs su 2012 m. rugsėjo 20 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: čekų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 1 dalies a punkto ir 15 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Česká spořitelna, a.s.* (toliau – *Česká spořitelna*), kurios registruota buveinė yra Čekijos Respublikoje, ir G. Feichter, gyvenančio Austrijoje.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 44/2001

- 3 Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“
- 4 Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“
- 5 Remiantis minėto reglamento 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“ esančio 5 straipsnio 1 dalies a punktu:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

 - 1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose“.
- 6 To paties reglamento 4 skirsnyje „Jurisdikcija, susijusi su vartotojų sutartimis“ esančio 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu <...> jeigu:

 - a) sutartis sudaryta dėl prekių pardavimo išsimokėtinai grąžinamo dalinių įmokų kredito sąlygomis; arba
 - b) sutartis sudaryta dėl paskolos, kuri turi būti grąžinta dalimis, arba dėl bet kurios kitos formos kredito, suteikto prekių pardavimui finansuoti; arba
 - c) visais kitais atvejais, sutartis buvo sudaryta su šalimi, vykdančia komercinę arba profesinę veiklą valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susiejančia su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant pastarąją, ir jeigu minima sutartis yra priskiriama tokios veiklos sričiai.“
- 7 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 2 dalį:

„Bylą vartotojui kita sutarties šalis gali iškelti tik valstybės narės, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose.“

Čekijos teisė

- 8 Pagal Įstatymo Nr. 191/1950 dėl vekselių ir čekių 75 straipsnį dokumentas, kuriame nurodyti visi pagal šį straipsnį reikalaujami rekvizitai, yra galiojantis paprastasis vekselis.
- 9 Remiantis Įstatymo Nr. 191/1950 76 straipsnio 1 dalimi, dokumentas, kuriame nėra vieno iš šio įstatymo 75 straipsnyje nurodytų rekvizitų, nėra paprastasis vekselis, išskyrus paskesnėse dalyse apibrėžtus atvejus. Pagal to įstatymo 76 straipsnio 3 dalį, jei nėra specialios nuorodos, paprastojo vekselio išdavimo vieta yra mokėjimo vieta ir kartu vekselio davėjo nuolatinė gyvenamoji vieta.
- 10 Remiantis Įstatymo Nr. 191/1950 77 straipsnio 2 dalimi, šio įstatymo 10 straipsnis taikomas ir paprastajam vekseliui. Šiame 10 straipsnyje numatyta, kad tuo atveju, kai paprastasis vekselis, kuris buvo išduotas neišsamus, nebuvo užpildytas kaip sutarta, paprastojo vekselio turėtojo negalima kaltinti tuo, kad šis susitarimas nebuvo įvykdytas, nebent šis turėtojas paprastąjį vekselį įgijo nesąžiningai arba buvo labai aplaidus jį įgydamas.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 2004 m. balandžio 28 d. bendrovė *Feichter-CZ s.r.o.* (toliau – bendrovė *Feichter*), turinti buveinę Brno (Čekijos Respublika), šiame mieste išdavė neužpildytą paprastąjį vekselį *Česká spořitelna*, turinčiai buveinę Prahoje (Čekijos Respublika). Paprastasis vekselis, kurį bendrovės *Feichter* vardu pasirašė jos direktorius G. Feichter, buvo išduotas siekiant užtikrinti prievolių, šiai bendrovei tenkančių pagal sutartį dėl atnaujinamojo kredito linijos atidarymo, kurią tą pačią dieną ji sudarė su *Česká spořitelna*, įvykdymą. Austrijoje nuolat gyvenantis G. Feichter, kaip fizinis asmuo, taip pat pasirašė priekinėje paprastojo vekselio pusėje padarydamas įrašą „per aval“.
- 12 Duomenis, susijusius su paprastojo vekselio suma, mokėjimo data ir mokėjimo vieta, įrašė *Česká spořitelna* pagal tą pačią dieną sudarytą susitarimą dėl teisės įrašyti trūkstamą informaciją. Taip užpildytame paprastajame vekselyje buvo besąlyginis bendrovės *Feichter* įsipareigojimas 2008 m. gegužės 27 d. Prahoje *Česká spořitelna* nurodymu sumokėti 5 000 000 CZK.
- 13 Mokėjimo dieną mokėjimo vietoje, t. y. Prahoje, pateiktas paprastasis vekselis apmokėtas nebuvo. Todėl *Česká spořitelna* pradėjo procesą *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas) dėl nurodymo apmokėti ir pareikalavo, kad G. Feichter sumokėtų jai 5 000 000 CZK pagal paprastąjį vekselį su 6 % metinėmis palūkanomis nuo šios sumos, skaičiuojamomis nuo 2008 m. gegužės 28 d. iki sumokėjimo, ir 16 666 CZK dydžio vekselio komisinius. Per šį procesą G. Feichter pareiškė prieštaravimą, grindžiamą *Městský soud v Praze* jurisdikcijos nebuvimu, remdamasis tuo, kad jis gyvena Austrijoje.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar jo jurisdikcija turi būti nustatyta pagal taisykles, taikomas vartotojų sudarytų sutarčių atveju. Šiuo atžvilgiu jis klausia, ar įvykdytos Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies sąlygos, būtent ar iš pagrindinėje byloje nagrinėjamo vekselio kylantis reikalavimas, kurį vekselio gavėjas pareiškė laiduotojui, gali būti laikomas iš sutarties kylančiu reikalavimu, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį. Jei atsakymas būtų teigiamas, jurisdikciją nagrinėti pagrindinės bylos ginčą turėtų Austrijos teismai, nes pagal šio reglamento 16 straipsnio 2 dalį byla vartotojui gali būti iškelta tik valstybės narės, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose.
- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, ar jurisdikciją šiuo atveju galima nustatyti remiantis Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktu.

- 16 Šiuo atžvilgiu jis, pirma, kelia klausimą, ar iš pagrindinėje byloje nagrinėjamo vekselio kylančius reikalavimus galima pripažinti sutartiniais reikalavimais, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą, nepaisant to, kad pagal Čekijos teisę paprastasis vekselis yra abstraktus vertybinis popierius, kurio pobūdis nėra sutartinis, net jeigu juo nustatomas sutarties turinys.
- 17 Antra, jis klausia, ar šiuo atveju tai yra laisvai priimta prievolė, atsižvelgiant į tai, kad tiksliai mokėjimo vieta nebuvo nustatyta nei vekselyje, nei susitarime dėl teisės įrašyti trūkstamą informaciją. Net jeigu šiuo susitarimu *Česká spořitelna* buvo suteikta teisė į paprastąjį vekselį įrašyti trūkstamą informaciją apie mokėjimo vietą, vis dėlto jame nebuvo numatyti kriterijai, pagal kuriuos būtų galima nustatyti, kad tai yra būtent Prahos miestas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, jog negalima atmesti to, kad dėl mokėjimo vietos įrašymo į paprastąjį vekselį šis susitarimas yra pažeistas arba kad šis susitarimas yra niekinis dėl savo neaiškaus pobūdžio – tokiu atveju būtų sunku konstatuoti, kad prievolė nagrinėjamu atveju buvo priimta laisvai.
- 18 Tokiomis aplinkybėmis *Městský soud v Praze* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Reglamento Nr. 44/2001] 15 straipsnio 1 dalyje minimą sąvoką „bylos dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija“ galima aiškinti taip, kad ji apima ir iš paprastojo vekselio, kuris išduotas neišsamios formos, kylančius reikalavimus, vekselio gavėjo pareikštus vekselio davėjo laiduotojui?
2. Nepriklausomai nuo to, ar atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas ar neigiamas, ar galima Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 [dalies] a punkte minimą sąvoką „bylos dėl sutarties“ aiškinti taip, kad, atsižvelgiant vien tik į vekselio turinį, ji apima ir iš paprastojo vekselio, kuris išduotas nepilnos formos, kylančius reikalavimus, vekselio gavėjo pareikštus vekselio davėjo laiduotojui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

Dėl priimtinumų

- 19 *Česká spořitelna* teigia, kad pirmasis klausimas nepriimtinas, ir motyvuoja tuo, kad jis yra visiškai hipotetinis ir neturi reikšmės sprendžiant pagrindinės bylos ginčą, nes netenkinamos Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos.
- 20 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, pagrįstam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo jurisdikcijų atskyrimu, pagrindinėje byloje nagrinėjamų faktinių aplinkybių konstatavimas bei vertinimas ir nacionalinės teisės aiškinimas bei taikymas priklauso tik nacionalinio teismo jurisdikcijai. Be to, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgęs į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų reikalingumą ir svarbą. Todėl, jei pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo priimti privalo sprendimą (žr. 2012 m. spalio 25 d. Sprendimo *Rintisch*, C-553/11, 15 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 21 Taigi nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti tik tada, jei akivaizdu, kad prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės

aplinkybės ar teisiniai pagrindai, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2012 m. birželio 14 d. Sprendimo *Banco Español de Crédito*, C-618/10, 77 punktą ir minėto Sprendimo *Rintisch* 16 punktą).

- 22 Tačiau nagrinėjamu atveju taip nėra. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad norint išspręsti pagrindinės bylos ginčą reikia išaiškinti Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalį, nes G. Feichter pateiktas jurisdikcijos nebuvimu grindžiamas prieštaravimas yra pagrįstas argumentu, kad pasirašęs paprastąjį vekselį kaip fizinis asmuo jis yra vartotojas, kaip tai suprantama pagal minėtą straipsnį, ir todėl jurisdikcija turi būti nustatyta pagal šio reglamento nuostatas, reglamentuojančias teismų jurisdikciją vartotojų sudarytų sutarčių atveju.
- 23 Šiomis aplinkybėmis pirmasis prejudicinis klausimas turi būti laikomas priimtinu.

Dėl esmės

- 24 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis taikoma siekiant nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti ieškinį, kuriuo vienoje valstybėje narėje įsteigtas vekselio gavėjas pareiškia reikalavimus kitoje valstybėje narėje nuolat gyvenančiam vekselio davėjo laiduotojui, kylančius iš šio vekselio, neišsamaus pasirašymo dieną ir vėliau užpildyto vekselio gavėjo.
- 25 Iš pradžių reikia priminti, kad Reglamente Nr. 44/2001, visų pirma jo 15 straipsnio 1 dalyje, vartojamos sąvokos turi būti aiškinamos savarankiškai, iš esmės remiantis šio reglamento sistema ir tikslais, kad būtų galima užtikrinti, jog jis bus vienodai taikomas visose valstybėse narėse (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Engler*, C-27/02, Rink. p. I-481, 33 punktą; 2010 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof*, C-585/08 ir C-144/09, Rink. p. I-12527, 55 punktą ir 2012 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Mühlleitner*, C-190/11, 28 punktą).
- 26 Toliau reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis yra tiek bendrosios jurisdikcijos taisyklės, nustatytos šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią jurisdikcija priskiriama valstybės narės, kurios teritorijoje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismams, tiek to paties reglamento 5 straipsnio 1 dalyje numatytos specialios jurisdikcijos sutarčių srityje taisyklės, pagal kurią kompetentingas teismas yra tas teritorinis teismas, kur prievolė, kuria grindžiamas prašymas, buvo įvykdyta arba turi būti įvykdyta, išimtis (minėtų Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* 53 punktas ir Sprendimo *Mühlleitner* 26 punktas). Todėl šio 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama siaurai (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Mühlleitner* 27 punktą).
- 27 Galiausiai, kadangi, kiek tai susiję su valstybių narių tarpusavio santykiais, 1968 m. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistą konvencijomis, susijusiomis su naujų valstybių narių prisijungimu prie šios konvencijos (toliau – Briuselio konvencija), pakeičia Reglamentas Nr. 44/2001, Teisingumo Teismo pateiktas Briuselio konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir šio reglamento nuostatomis, kai šių dokumentų nuostatas galima laikyti lygiavertėmis (žr., be kita ko, 2012 m. spalio 25 d. Sprendimo *Folien Fischer ir Fofitec*, C-133/11, 31 punktą ir 2013 m. vasario 7 d. Sprendimo *Refcomp*, C-543/10, 18 punktą).
- 28 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 44/2001 13 konstatuojamosios dalies, šiuo reglamentu nustatytoje sistemoje 15 straipsnio 1 dalis užima tą pačią vietą ir atlieka tą pačią vartotojo, kaip silpnesniosios šalies, gynimo funkciją kaip ir Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirma pastraipa (šiuo klausimu žr. 2009 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Ilsinger*, C-180/06, Rink. p. I-3961, 41 punktą; minėtų Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* 57 punktą ir Sprendimo *Mühlleitner* 29 punktą).
- 29 Į pirmąjį klausimą reikia atsakyti atsižvelgiant būtent į šiuos samprotavimus.

- 30 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis taikoma tuo atveju, kai įvykdytos trys sąlygos, t. y., pirma, sutarties šalis yra vartotojas, kuris veikia turėdamas tikslą, kurį galima laikyti nesusijusiu su jo profesine veikla, antra, sutartis tarp tokio vartotojo ir prekybininko iš tikrųjų buvo sudaryta ir, trečia, tokia sutartis priklauso vienai iš minėto 15 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nuodytų kategorijų. Šios sąlygos yra kumuliacinės, todėl jei viena iš trijų sąlygų neįvykdyta, jurisdikcija negali būti nustatyta pagal taisykles, taikomas vartotojų sudarytų sutarčių atveju.
- 31 Kiek tai susiję su pirmąja Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies taikymo sąlyga, pažymėtina, kad, nors šios nuostatos formuluotė nėra visiškai identiška Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmos pastraipos formuluotei, šie skirtumai susiję su taikymo sąlygomis, kurias turi tenkinti vartojimo sutartis (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Pammer ir Hotel Alpenhof* 59 punktą), o ne su sąvokos „vartotojas“ apibrėžtimi, todėl Reglamente Nr. 44/2001 ši sąvoka turi turėti tokią pačią reikšmę kaip ir Briuselio konvencijoje.
- 32 Dėl Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmos pastraipos Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad iš šios nuostatos formuluotės ir tikslo matyti, jog ji taikoma tik galutiniam privačiam vartotojui, neužsiimančiam komercine ar profesine veikla (šiuo klausimu žr. 1993 m. sausio 19 d. Sprendimo *Shearson Lehman Hutton*, C-89/91, Rink. p. I-139, 20 ir 22 punktus; 1997 m. liepos 3 d. Sprendimo *Benincasa*, C-269/95, p. I-3767, 15 punktą; 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, Rink. p. I-439, 35 punktą ir minėto Sprendimo *Engler* 34 punktą).
- 33 Iš Teisingumo Teismo praktikos taip pat matyti, kad specialia sistema, kuri nustatyta Briuselio konvencijos nuostatose dėl jurisdikcijos vartotojų sudarytų sutarčių atveju, siekiama tinkamai apsaugoti vartotoją, laikomą ekonomiškai silpnesne ir mažiau patirties teisės srityje nei jo kontrahentas prekybininkas turinčia sutarties šalimi (žr., be kita ko, minėtų Sprendimo *Gruber* 34 punktą ir Sprendimo *Engler* 39 punktą). Šis tikslas reiškia, kad Briuselio konvencijoje šiuo tikslu nustatytos specialios jurisdikcijos taisyklės neturėtų būti taikomos asmenims, kurių atžvilgiu ši apsauga nėra pagrįsta (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Shearson Lehman Hutton* 19 punktą).
- 34 Tuo remdamasis Teisingumo Teismas priėjo prie išvados, kad tik sutartims, sudarytoms nevykdant profesinės veiklos ir neturint tokio tikslo, o siekiant vien patenkinti patį asmens privataus vartojimo poreikį, taikoma speciali minėtoje konvencijoje numatyta tvarka vartotojų apsaugos srityje ir tokios apsaugos negalima pateisinti sutarties, pagal kurią vykdoma profesinė veikla, atveju (žr. minėto Sprendimo *Gruber* 36 punktą ir šiuo klausimu – minėto Sprendimo *Benincasa* 17 punktą).
- 35 Konstatuotina, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nėra tenkinama vartotojo egzistavimo sąlyga, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalį.
- 36 Neginčytina, kad pagrindinėje byloje laiduotojas garantavo, kad bus įvykdytos bendrovės, kurios direktorius jis yra ir kurios didžioji akcinio kapitalo dalis jam priklauso, prievolės.
- 37 Vadinasi, net jeigu laiduotojo pareiga yra abstrakti ir nepriklauso nuo vekselio davėjo, kurio direktorius jis yra, pareigos, vis dėlto, kaip savo išvados 33 punkte pažymėjo generalinė advokatė, negalima manyti, kad fizinio asmens laidavimas pagal vekselį, išduotą siekiant užtikrinti komercinės bendrovės prievolių įvykdymą, buvo suteiktas nevykdant profesinės veiklos ar neturint tokio tikslo, jei šis fizinis asmuo su šia bendrove susijęs glaudžiais profesiniais ryšiais, pavyzdžiui, yra jos direktorius arba turi didžiąją jos akcinio kapitalo dalį.
- 38 Bet kuriuo atveju vien to, kad laiduotojas yra fizinis asmuo, nepakanka, kad jis būtų pripažintas vartotoju, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalį.
- 39 Šiomis aplinkybėmis nėra reikalo nagrinėti, ar tenkinamos kitos dvi minėto straipsnio taikymo sąlygos.

40 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad fizinis asmuo, kurį su tam tikra bendrove sieja glaudūs profesiniai ryšiai, pavyzdžiui, tai, kad jis yra tos bendrovės direktorius arba turi didžiąją jos akcinio kapitalo dalį, negali būti pripažintas vartotoju, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą, kai jis laiduoja pagal paprastąjį vekselį, išduotą siekiant užtikrinti prievolių, tenkančių šiai bendrovei pagal kredito sutartį, įvykdymą. Todėl ši nuostata netaikoma siekiant nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti ieškinį, kuriuo vienoje valstybėje narėje įsteigtas paprastojo vekselio gavėjas kitoje valstybėje narėje nuolat gyvenančiam vekselio davėjo laiduotojui pareiškia reikalavimus, kylančius iš šio vekselio, neišsamaus pasirašymo dieną ir vėliau užpildyto vekselio gavėjo.

Dėl antrojo klausimo

41 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktas taikomas siekiant nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti ieškinį, kuriuo vienoje valstybėje narėje įsteigtas vekselio gavėjas kitoje valstybėje narėje nuolat gyvenančiam vekselio davėjo laiduotojui pareiškia reikalavimus, kylančius iš šio vekselio, neišsamaus jo pasirašymo dieną ir vėliau užpildyto vekselio gavėjo.

42 Iš pradžių reikia pažymėti, kad šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, pirma, tai, ar sąvoka „bylos dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą, apima teisinį santykį tarp vekselio gavėjo ir laiduotojo, ir, antra, tame punkte esančios sąvokos „atitinkamos prievolės vykdymo vieta“ apimtį vekselio, kuris išduotas neišsamus ir vėliau užpildytas, atveju.

43 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kaip padaryta šio sprendimo 27 punkte, jog Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punkto formuluotė yra identiška Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 punkto pirmo sakinio formuluotei, todėl pirmoji nuostata turi būti tokios pačios apimties kaip antroji (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Falco Privatstiftung ir Rabitsch*, C-533/07, Rink. p. I-3327, 48 ir 56 punktus).

44 Vadinasi, siekiant pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą nustatyti jurisdikciją turintį teismą, reikia taip pat remtis principais, nustatytais Teisingumo Teismo praktikoje dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 punkto (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Falco Privatstiftung ir Rabitsch* 57 punktą).

45 Pirma, kalbant apie sąvokos „bylos dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą, aiškinimą, svarbu pažymėti, kad ši sąvoka turi būti aiškinama savarankiškai, atsižvelgiant į šio reglamento sistemą ir tikslus, kad būtų užtikrintas vienodas jos taikymas visose valstybėse narėse. Todėl ji negali būti aiškinama kaip nurodanti kvalifikavimą, kuris pagal taikytiną nacionalinės teisės aktą suteikiamas nacionaliniame teisme nagrinėjamam teisiniui santykiui (pagal analogiją žr., be kita ko, 1992 m. birželio 17 d. Sprendimo *Handte*, C-26/91, Rink. p. I-3967, 10 punktą ir 2004 m. vasario 5 d. Sprendimo *Frahuil*, C-265/02, Rink. p. I-1543, 22 punktą).

46 Nors Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punkte nereikalaujama sudaryti sutarties, vis dėlto, kad ši nuostata būtų taikoma, prievolė privalo būti identifikuota, nes jurisdikcija pagal šią nuostatą nustatoma pagal atitinkamos prievolės vykdymo vietą. Taigi sąvoka „bylos dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, negali būti suprantama kaip apimanti situaciją, kai nėra jokių vienos šalies laisvai priimtųjų įsipareigojimų kitos šalies atžvilgiu (pagal analogiją žr. 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Tacconi*, C-334/00, Rink. p. I-7357, 22 ir 23 punktus ir minėto Sprendimo *Engler* 50 punktą).

- 47 Todėl specialios jurisdikcijos taisyklės, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punkte numatytos sutarčių atveju, taikymas suponuoja, kad yra nustatyta laisvai prisiimta vieno asmens teisinė prievolė kito asmens atžvilgiu, kuria grindžiamas ieškovo ieškinys (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Engler* 51 punktą).
- 48 Kalbant apie tokios prievolės egzistavimą pagrindinės bylos aplinkybėmis, reikia konstatuoti, kaip savo išvados 45 punkte tai daro generalinė advokatė, kad nagrinėjamu atveju vekselio priekinėje pusėje pasirašęs po įrašu „per aval“ laiduotojas savanoriškai tapo vekselio davėjo prievolių įvykdymo garantu. Taigi pasirašydamas jis laisvai prisiėmė įsipareigojimą garantuoti šių prievolių įvykdymą, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą.
- 49 Aplinkybė, kad parašas buvo padėtas neužpildytame vekselyje, šios išvados paneigti negali. Reikia atsižvelgti į tai, kad pasirašydamas ir susitarimą dėl teisės įrašyti trūkstamą informaciją laiduotojas savanoriškai sutiko su sąlygomis, susijusiomis su būdu, kaip ši vekselį užpildys jo gavėjas įrašydamas trūkstamą informaciją, net jei tokio susitarimo pasirašymas savaime nėra laidavimas.
- 50 Šiuo atžvilgiu svarbu pabrėžti, kad klausimas, ar trūkstama informacija paprastajame vekselyje buvo įrašyta pažeidžiant minėtą susitarimą, yra susijęs ne su sąvokos „bylos dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą, aiškinimu, bet veikiau su patikrinimu, ar šalys tinkamai susitarė dėl nagrinėjamo vekselio mokėjimo vietos, todėl šis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimas sietinas su sąvokos „atitinkamos prievolės vykdymo vieta“, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, aiškinimu; ši sąvoka bus nagrinėjama šio sprendimo 52 ir paskesniuose punktuose.
- 51 Vadinasi, sąvoka „bylos dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą, apima teisinį santykį tarp paprastojo vekselio, kuris buvo išduotas neišsamus ir vėliau užpildytas, gavėjo ir laiduotojo.
- 52 Antra, reikia patikslinti sąvokos „atitinkamos prievolės vykdymo vieta“, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, prasmę.
- 53 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo atžvilgiu, be kita ko, klausia, ar siekdamas nustatyti jos vykdymo vietą jis turi atsižvelgti tik į paprastajame vekselyje esančią informaciją ar taip pat į duomenis, esančius susitarime dėl teisės įrašyti trūkstamą informaciją.
- 54 Reikia priminti, kad, pirma, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punkte esanti sąvoka „prievolė“ reiškia iš sutarties kylančią prievolę, kurios neįvykdymu grindžiamas ieškinys (pagal analogiją žr., be kita ko, 1976 m. spalio 6 d. Sprendimo *De Bloos*, 14/76, Rink. p. 1497, 13 punktą; 1987 m. sausio 15 d. Sprendimo *Shenavai*, 266/85, Rink. p. 239, 9 punktą ir 2002 m. vasario 19 d. Sprendimo *Besix*, C-256/00, Rink. p. I-1699, 44 punktą), ir, antra, šios prievolės vykdymo vieta nustatoma pagal šią prievolę reglamentuojančius teisės aktus remiantis teismo, į kurį kreiptasi, kolizinėmis normomis (pagal analogiją žr., be kita ko, 1976 m. spalio 6 d. Sprendimo *Industrie Tessili Italiana Como*, 12/76, Rink. p. 1473, 13 punktą; 1999 m. rugsėjo 28 d. Sprendimo *GIE Groupe Concorde ir kt.*, C-440/97, Rink. p. I-6307, 32 punktą ir minėto Sprendimo *Besix* 33 ir 36 punktus).
- 55 Be to, atsižvelgiant į svarbą, kuri nacionalinėje teisėje paprastai suteikiama šalių valiai sutarčių srityje, tuo atveju, kai pagal taikytinus teisės aktus sutarties šalys gali, laikydamosi juose nustatytų sąlygų, nustatyti prievolės vykdymo vietą, to susitarimo dėl prievolės vykdymo vietos pakanka, kad būtų pripažinta tos pačios vietos teismo jurisdikcija pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą (pagal analogiją žr. 1980 m. sausio 17 d. Sprendimo *Zelger*, 56/79, Rink. p. 89, 5 punktą; 1997 m. vasario 20 d. Sprendimo *MSG*, C-106/95, Rink. p. I-911, 30 punktą ir minėto Sprendimo *GIE Groupe Concorde ir kt.* 28 punktą).

- 56 Tačiau reikia pažymėti, kad nors šalys gali laisvai susitarti dėl sutartinių prievolių vykdymo vietos, jos negali, turėdamos vienintelį tikslą – nustatyti jurisdikciją turintį teismą, nurodyti vykdymo vietos, kuri neturi jokios faktinės sąsajos su sutartiniais santykiais ir kurioje pagal tos sutarties sąlygas negali būti įvykdytos iš šių santykių kylančios prievolės (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *MSG* 31 punktą).
- 57 Šiuo atveju, atsižvelgiant į tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos prievolės vykdymo vieta paprastajame vekselyje aiškiai nurodyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo, jei tokį sprendimą dėl prievolės vykdymo vietos leidžia padaryti taikytini teisės aktai, atsižvelgti į šią vietą siekdamas nustatyti jurisdikciją turintį teismą pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą.
- 58 Šiomis aplinkybėmis į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktas taikomas siekiant nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti ieškinį, kuriuo vienoje valstybėje narėje įsteigtas paprastojo vekselio gavėjas kitoje valstybėje narėje nuolat gyvenančiam vekselio davėjo laiduotojui pareiškia reikalavimus, kylančius iš šio vekselio, neišsamaus pasirašymo dieną ir vėliau užpildyto vekselio gavėjo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 59 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad fizinis asmuo, kurį su tam tikra bendrove sieja glaudūs profesiniai ryšiai, pavyzdžiui, tai, kad jis yra jos direktorius arba turi didžiąją jos akcinio kapitalo dalį, negali būti pripažintas vartotoju, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą, kai jis laiduoja pagal paprastąjį vekselį, išduotą siekiant užtikrinti prievolių, tenkančių šiai bendrovei pagal kredito sutartį, įvykdymą. Todėl ši nuostata netaikoma siekiant nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti ieškinį, kuriuo vienoje valstybėje narėje įsteigtas paprastojo vekselio gavėjas kitoje valstybėje narėje nuolat gyvenančiam vekselio davėjo laiduotojui pareiškia reikalavimus, kylančius iš šio vekselio, neišsamaus pasirašymo dieną ir vėliau užpildyto vekselio gavėjo.**
- 2. Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktas taikomas siekiant nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti ieškinį, kuriuo vienoje valstybėje narėje įsteigtas paprastojo vekselio gavėjas kitoje valstybėje narėje nuolat gyvenančiam vekselio davėjo laiduotojui pareiškia reikalavimus, kylančius iš šio vekselio, neišsamaus pasirašymo dieną ir vėliau užpildyto vekselio gavėjo.**

Parašai.